

Иван Вазов

Японски силуети

Из „Стихотворенията в проза“ на
Геваша Хито-Хито

I ПОЕТЪТ НА ИДИЛИИТЕ ИЗ ЖИВОТА НА СИНИТЕ ЛАЛУГЕРИ

В крайморската бамбукова градина на Токио, пред която се издига, отвъд сините вълни на залива, снегопокритият лоб на горделивата Фузи-Яма, куп благородни граждани и гражданки под сянката приказваха за новата книга на прочутия поет Цамура.

И всички фалеха новата книга на прочутия поет Цамура.

Едни разправяха възхищението си.

Други описваха потресните си впечатления.

Трети говореха какви сладки сълзи са пролели над страниците ѝ.

И в тоя час това същото говореха в Йохохама, в Нагасаки, в Йезо, в Симоносеки и във всичките остали градове и паланки във великата империя на нашия велик Микадо.

И тоя куп от благородни токийски жители фалеха гръмогласно новата книга на прочутия поет Цамура.

Само младият писател Чи-Тедарува-Хдзу-Охама, автор на куп нежни идилии из живота на сините лалугери, идилии много малко четени и още по-малко прелиствани, стоеше мрачен и замислен там, като светия идол в храма на богинята Ци. Внезапно Чи-Тедарува-Хдзу-Охама, въпреки кроткото звучение на името си¹, побеля внезапно от негодувание и каза:

– Аз да ви кажа моето мнение за новата книга на Цамура! Тая книга е върхът на глупостта, тя е нелепа, тя е фалшива, тя е безжизнена, като тревясал гроб в оградата на свещения Киото, тя е без душа, като счупен китайски дракон, който привлича само вниманието на децата. Никога не съм прочитал японска книга, тъй лишена от добри качества и тъй богата с нищожества. И аз ще ви докажа това. О, леки приятели, четете утре критиката, която ще печатам!

И сърдитият автор на куп нежни идилии из живота на сините лалугери напусна поусмихнатата дружина и се запъти бързо към една книжарница в Токио и си купи новата книга на прочутия поет Цамура, за да я прочете и разкритикува.

---

1. Чи-Тедарува-Хдзу-Охама значи на японски: „Свещеният охлюв в обителта на мъчливите скелети в Охама“.

Той не беше видял още книгата!

II ИТО-АРАШИТА-РА

Светлоокият и млад писател Ито-Арашита-Ра, в противоположност на името си², стоеше в стаята си замислен и скърбен, като повяхнал лотус на брега на езеро, в чиито неподвижни вълни това растение оглежда меланхолията си.

Мислите му бяха отишли далеко в тъгата на неговите разбити мечти. Защото Ито-Арашита-Ра беше автора на един многотомен роман, останал забравен досега, под тежестта на който прашяха от много години полиците на книжарниците във всичките градове на просветената наша империя – нека бог Охзу закриля славното й име!

И печалният Ито-Арашита-Ра мислеше как прашяха полиците от томовете на книгата му и напразно очакваха милостива ръка на любопитен читател да ги поосвободи от товара, под чиято девственост прашяха от толкова години насам.

Той беше чул за славата на книгата на прочутия писател Ямагата-Фузи, която сега бе във всичките ръце и за която говореха в четирите стотин острови на империята, когато неговата книга остана по-неприкосновена от свещената личност на китайския богдыхан, скрит в тъмните чертози на двореца си, и по-забравена от мъглата, която лази и изчезва по снежното чело на горделивата планина Фузи-Яма.

И ето защо беше мрачен светлоокият Ито-Арашита-Ра, въпреки названието си (Радост на вселената).

Най-после стана, заходи назад-напред и каза гневно:

– Кога ще се избавим от тоя Ямагата-Фузи?

И седна и написа критика против книгата му, по-върла от гнева на хималайския тигър и по-ядовита от езика на змиите, що се влачат из непристъпната пещера на богинята на отмъщението, страшната Мада-Киу.

И когато Ито-Арашита-Ра прочете критиката си, той усети в душата си небесна сладост и благородното му чело се разбърчи. Сякаш по него изгряха лучите на утренното слънце, когато се подава от края на лъскавото море в тихия кръгозор на изток.

А полиците на книжарниците се прашяха плачевно под тежестта на

---

2. Ито-Арашита-Ра на японски значи: „Празник (или радост) на вселената“.

девствените томове на книгата му.

Нека всесилният бог Охзу утеши всичките оскърбени!

III

ДВАТА АРШИНА НА ДЪЛБОКОМЪДРИЯ ХАРА-КАРАСУТА-КХИ-ЯМАЦУРА

Професорът на богословието и литературата в Токийския университет беше знаменит критик, прочут в четиристотинте острови на нашата велика империя – нека боговете пазят дните на Микадо!

Всички почитаха Хара-Карасута-Кхи-Ямацура за неговото хлътноло-восъчно лице на свещеноуродив бонз в храма на богиня Ци и за неговите дълбокомислени и правдиви критични студии по чудотворната сила на свещените нокте на богинята на мъдростта и песнопението.

Никога родители не бяха дали на чедото си име по-прилично с душевните му качества, както бе с името на Хара-Карасута-Кхи-Ямацура!³

Той минуваше за най-добросъвестен и правдив критик, с ум по-дълбок от морската бездна и по-богат със знания, нежели баснословните съкровища на змея Цирици-Цура в планините на Осака.

И когато знаменитият Хара-Карасута-Кхи-Ямацура венчеше няког с венеца на славата, венчаният ставаше славен, и когато затъпкваше някого в калта, той беше изгубен завинаги в мнението на японския народ.

Един от първите щастливци беше и даровития поет Гехайша Тцузе. И всяка негова книга великият Хара-Карасута-Кхи-Ямацура посрещаше приблизително със следния привет: „Осанна! Възликувай, японска земльо! Великият твой поет и син Гехайша Тцузе запали още един светилник над твоите суши и моря, озари с ново слънце духовното твое небе Крилатият гений на любимият ти син лети стремително из висотите на славата и никои ум не може да предвиди до кой предел ще стигне тоя вихрен полет на мисълта му. Коленичи пред Гехайша Тцузе!“

Но една заран (това знаменито събитие се случи на втория ден от постите в чест на страшната богиня на отмъщението Мада-Киу – нека всесилният бог Хиронима пази главата на светлия Микадо!) – една заран народите в цялата империя се развълнуваха от една критика на великия Хара-Карасута-Кхи-Ямацура по случай новата книга на славния поет Гехайша Тцузе. Тая дълбока и мъдра критика се зафащаше с тия

---

3. Хара-Карасута-Кхи-Ямацура означава приблизително на японски „Жезлодържец (или светилник) на всемирната съвест“.

редове:

„Омърси се великата наша земя от един срам! Бездарният и глупав стихоплет, именуем Гехайша Тцузе, ни даде едно ново извержение на своя нищожен дух. Умственото бунисче на японската земя се обогати с един още непотребен смет на глупостта, а галерията на бездарните японски писатели дава първото си място на изфирясалата и гламава твар, именуема Гехайша Тцузе!“

Разтревожи се народът, оскърбиха се всичките сърца, понеже беше авторитетно словото на великия Хара-Карасута-Кхи-Ямацура и прочуто безпристрастието му по всичките четиристотин острова на империята – нека богиня Охзу я пази от всяко зло! – и никой жив човек никога не можеше да се осъмни в добросъвестността на Хара-Карасута-Кхи-Ямацура [което име значи: жезлодържец (или светилник) на всемирната съвест].

И едни мислеха, че нечистият дракон от пещерата на бога Музма е влязъл в душата на поета във вид на облак; други казваха, че нещастният Гехайша Тцузе е глътнал гущер, когато е спал под самодивската магнолия, що расте на скалата Морака, и е станал като гущер нищожен, запзвайки човешкия си образ; трети предполагаха, и доста основателно, че клетникът, като е гледал замечтан към небесата, стъпил на фърлен в помия пъп от женско дете, та се преобърнал на такова чудовище от бездарност и нищожество.

И хиляди още правдоподобни предположения...

А причината беше проста: Хара-Карасута-Кхи-Ямацура и Гехайша Тцузе се бяха скарали!

И народът продължаваше да се вълнува и чуди. А широката сянка на Фузи-Яма падаше постепенно въз тихите вълни на залива...

IV ПРОКЛЕТАТА МАГЕСНИЦА ИДУХУЦА

Се-Лай-Фуджи-Нипо-Кхя-Кхя⁴ е поет от скръбната категория поети, които очакват търпеливо бъдащите векове.

Се-Лай-Фуджи-Нипо-Кхя-Кхя е от нечетените поети.

Той мисли, че могат както щат шовинистите да прославят Япония за цивилизацията ѝ и напредъка ѝ – тя все си остана страна невежествена и варварска, неспособна да оцени величието на поезията и да се възхити от произведенията на истинския гений; можеше нова Япония да чете колкото ще преводите от англичанина Шеки-Сапура, да гълта немеца Ге-хи-те, да се опива от Бахи-рона, да се вълнува от русина граф Толи-Става, да се интересува страстно от проблемите на философията, да усвоява великите открития на науката – Япония си е се дивашка страна.

Доказателство?

Тя не чете стиховете на Се-Лай-Фуджи-Нипо-Кхя-Кхя!

Тя не бе дорасла умствено дотам, щото да ги разбере.

Даже има зложичници, които се одързостяват да изказват светотатски мнения за песните му.

Едни казват, че при четенето им мислят, че ходят из продънени гробища.

Други ехидно подмятат, че сурово конско месо по е смилаемо от тях, или – че миришат на пот!

Трети с идиотски усмивки подфърлят: сврачешкото пеене и в лоши стихове, и в лоша проза се е сврачешко пеене.

Четвърти – съвсем не си задават труд да мислят нещо за Се-Лай-Фуджи-Нипо-Кхя-Кхя...

(Нека богинята Охзу пази всякого от лоши хора).

Един ден Се-Лай-Фуджи-Нипо-Кхя-Кхя, в голямата си тъга и обзет от съмнение, отиде при високомъдрия и белобрад свой съсед, старецът Куми-Сата-Замава, автора на прочутата история „Геройските борби на японския народ с баснословните змейове“, история проникнала до най-бедната колиба на империята на изгревящото слънце – нека боговете бдят над Микадо. – И печалният Се-Лай-Фуджи-Нипо-Кхя-Кхя се оплака на достославния историк на японското минало и поиска съвет.

---

4. По японски това име значи „Сладкопойна сврака в пещерата на зелените ветрове“.

И мъдрият Куми-Сата-Замава помисли, отвори уста, засенени от огромни рунтави мустаци, и продума: „О, неразумни, нечетени и нетачени поете! За да спечелиш и ти за песните си вниманието на съвременниците си, иди при вълшебницата Идухуца, която живее в развалините на пагодата на Сините дракони, и ѝ поискай да ти даде да пиеш от чудотворната вода на вдъхновението. Идухуца е музата на безсмъртните песни!“

Печалният поет повярва, седна на джинрикша и тя заскърца към развалините на храма на Сините дракони.

Беззъбата стара вълшебница изслуша мълкомо молбата на Се-Лай-Фуджи-Нипо-Кхя-Кхя и като усмихна лукаво бръчките на изсъхналото си лице, поднесе му чудесното питие в кора от кокосов орех.

Поетът изпи жадно питието.

О, проклета Идухуца! Тя му не даде от водата на вдъхновението! Това питие беше смес от змийна отрова, дървенична кръв, жабешка жлъчка, паяков сок и лиги от бясно куче!

О, проклета Идухуцо!

1904

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Надежда Владимирова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4192>]